

EVOLUȚII FINANCIARE PE PIAȚA ASIGURĂRILOR DE VIAȚĂ ÎN ROMÂNIA (STUDIU DE CAZ PE EXEMPLUL SOCIETĂȚII ING NEDERLANDEN ASIGURĂRI DE VIAȚĂ)

Lect. univ dr. Pîrvu Daniela - Universitatea din Pitești, e-mail: ddanapirvu@yahoo.com,

Lect. univ. dr. Rădulescu Magdalena - Universitatea din Pitești, e-mail: magdalenaradulescu@yahoo.com

Rezumat:

The insurance companies offer many types of life insurance. In the following pages will be presented the most interesting types of life insurance, with their characteristics and financial evolution of ING Nederlanden.

Începând cu desființarea Administrației Asigurărilor de Stat - la 31 decembrie 1990 - și o dată cu promulgarea Legii nr.47/1990 privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților din domeniul asigurărilor, au fost create premisele demonopolizării și încetării controlului bugetar al statului asupra fondurilor de asigurare.

Portofoliul de asigurări și patrimoniul ADAS-ului au fost preluate de primele trei societăți de asigurare pe acțiuni nou constituite, cu capital integral de stat: Asigurarea Românească S.A.(ASIROM), Astra S.A., Carom S.A., care au început să funcționeze în această formă de la 1 ianuarie 1991.

Piața românească a asigurărilor și reasigurărilor a cunoscut o evoluție interesantă urmând evoluțiile contradictorii pe care le-a suportat și economia în ansamblul ei. Comparând nivelul de dezvoltare și importanța asigurărilor în economia românească cu alte țări europene, putem vedea că nici din acest punct de vedere nu se constată îmbunătățiri, dimpotrivă: în timp ce în acestea continuă evoluția, în România predomină stagnarea.

Piața românească a asigurărilor de viață este o piață competitivă, deși nu se află în faza de maturitate din acest punct de vedere. România reprezintă un caz aparte, deoarece nu este o țară cu tradiție în domeniul asigurărilor așa cum sunt ele concepute și practicate în țările dezvoltate. Pentru o înțelegere corectă a pieței trebuie să analizăm cele două componente : oferta și cererea.

Oferta este lansată de asigurători organizați în societăți comerciale cu personalitate juridică și cu capacitate financiară, criteriile ce sunt reglementate de legislația în vigoare.

Asigurătorul care exercită o activitate de asigurare de viață este obligat: să țină conturi distincte pentru asigurările de viață, să înregistreze toate veniturile și cheltuielile aferente asigurărilor de viață în conturi separate, care să constituie și să țină unui fond de asigurare distinct, denumit fondul asigurărilor de viață, să asigure conducerea contabilității fondului asigurărilor de viață, pentru identificarea operativă a activelor și a obligațiilor aferente acestuia.

Cererea potențială este mare datorită numărului mare de proprietăți existente, a populației numeroase, precum și dacă avem în vedere nevoile reale de asigurare la nivelul economiei și al populației.

Cererea efectivă este redusă din cauza lipsei de bani și de cunoaștere a tuturor avantajelor oferite de asigurări. Cererea este dispersată și nu are un caracter uniform sub aspectul categoriilor de asigurări solicitate, sub aspectul distribuției geografice, al nivelului de dezvoltare a regiunii sau a zonei respective și al nivelului veniturilor.

În cadrul asigurărilor de viață, volumul primelor brute încasate la nivelul anului 2004 a fost de aproximativ 4.171,19 miliarde lei, în timp ce volumul primelor brute subscrise a fost de 4.749,55 miliarde lei, această sumă reprezentând 25,05% din totalul primelor brute subscrise de întreaga

piață a asigurărilor. De asemenea, o mențiune interesantă se referă la faptul că aproximativ 98% din volumul total de prime brute încasate pentru asigurările de viață a fost realizat de companiile de asigurări cu capital străin. Din Buletin informativ - ING Nederlanden, 2004 rezultă că situația ponderii pe piață a primelor 10 companii de asigurări de viață se prezintă astfel: ING Nederlanden-44,93%, Asirom-16,35%, AIG Life-7,865%, Omniasig Life-7,69%, Asiban-5,43%, Interamerican-3,25%, Aviva-3,19%, Allianz-Țiriac-2,47, Unita-1,73%, Lukoil Asito-1,61%. Liderul de piață, ING Nederlanden, a înregistrat un ritm de creștere economică mai lent decât media pieței asigurărilor. Cu toate acestea compania continuă să se detașeze cu mai mult de 25% de următoarea clasată, ocupând poziția de lider în domeniul asigurărilor de viață.

Piața românească a asigurărilor a înregistrat o evoluție spectaculoasă în ultimii ani, o creștere net superioară ritmului de creștere economică. Această tendință va continua și în anii viitori, ca urmare a maturizării pieței și creșterii nevoii de protecție, economosire și creării unui fond de pensii. Estimările specialiștilor din piață, firme de consultanță și de audit, certifică valoarea totală a pieței asigurărilor în anul 2004 în jurul a 700 de milioane de euro.

Majorări semnificative au fost semnalate și în segmentul asigurărilor de viață, unde creșterile înregistrate la nivelul anului 2004 comparativ cu cele din anul 2003 a depășit în unele cazuri cu mult 100%, asigurătorii de viață așteptând pentru anul în curs o anumită mișcare a pieței pe segmentul polițelor private de sănătate și al pensiilor private.

ING Asigurări de Viață a scris pe primul trimestru al anului trecut prime brute în valoare de 25 milioane de euro (929,3 miliarde de lei), în creștere cu 38% față de aceeași perioadă a exercițiului financiar precedent. În lei, majorarea a fost de 27%. La prime brute încasate, asigurătorul a raportat o creștere de peste 46%, până la 25,6 milioane de euro (952,4 miliarde de lei). Compania revine astfel la un ritm de creștere mai înalt al subscrisorilor, după o stagnare în ultimii doi ani. ING a avut prime brute subscrise în 2004 în valoare de 75,7 milioane de euro – cu 4,5% peste nivelul subscrisorilor din 2003. Față de 2002, în 2003 compania înregistrase o scădere de aproape 8% în euro a primelor brute subscrise.

În funcție de veniturile aduse în primul trimestru al acestui an, tipurile de polițe cu cea mai bună performanță în această perioadă au fost pentru ING asigurările de viață legate de programe de investiții (produsele unit-linked- compania a fost prima societate de asigurări care a introdus această categorie de polițe, în 1998), asigurările pentru studiile copiilor, programele de pensii, asigurările mixte de viață și asigurările de viață suplimentare. Asigurările suplimentare se pot atașa contractelor de asigurare de bază care au prevăzută o plata eșalonată a primelor de asigurare.

Compania a plătit, de la începutul anului 2006 până la sfârșitul lunii martie, daune în valoare de 628.150 euro pentru asigurări de viață, sănătate, accidente și invaliditate.

Societatea Nederlanden Asigurări de Viață face parte din Grupul ING. Produsele cu care ING Nederlanden a pătruns pe piața românească de asigurări de viață se împart în două mari categorii:

- produse tradiționale
- produse de tip Unit Linked

Produsele tradiționale reprezintă adevărații piloni ai sistemului de asigurări de viață și ele se împart în:

- produse de tip capitalizare: Regal, Phoenix, Academica, Debut
- produse de risc: Prudent, Maraton

Regal (asigurarea mixtă de viață) reprezintă produsul clasic de asigurare care acoperă atât riscul de deces, cât și riscul de supraviețuire al asiguratului, permițând plata sumei asigurate printr-un singur contract. Astfel, în cazul decesului persoanei asigurate, beneficiarul asigurării intră în posesia sumei asigurate, iar în caz de supraviețuire, contractantul asigurării încasează personal suma asigurată prevăzută în contractul de asigurare.

Phoenix (asigurarea mixtă redusă) oferă posibilitatea de a economisi bani pentru anii mai puțini productivi ai vieții, garantând primirea sumei asigurate la încheierea perioadei contractate.

Mai mult, în situația unui eveniment nefericit, persoana desemnată de contractant va primi suma plătită de-a lungul timpului, deci contravaloarea primelor deja achitate. Acest tip de asigurare permite asiguratului să încaseze suma asigurată la expirarea termenului de asigurare, dacă este în viață. În situația survenirii decesului asiguratului în perioada de valabilitate a contractului, beneficiarului i se va rambursa suma primelor deja plătite, aferente doar asigurării de bază, inclusiv valoarea primelor scutite.

Academica (asigurarea de tip rentă pentru studii) asigură acumularea unor fonduri bănești necesare continuării studiilor copiilor. Primele vor fi plătite pe perioada determinată de plată a acestora, după care debutează automat vărsământul rentelor. Plata acestor rente, respectiv suma asigurată, se va face timp de 4, respectiv 5 ani, în funcție de opțiunea persoanei asigurate.

Debut (asigurarea de tip dotă) este un produs ce oferă posibilitatea acumulării unui beneficiu de maturitate menit să asigure constituirea unui fond de zestre în cazul căsătoriei beneficiarului. În cazul acestui produs persoana asigurată trebuie să coincidă cu contractantul asigurării. Dacă persoana asigurată decedează pe parcursul duratei de plată a primelor, se va proceda la exonerarea primelor viitoare.

Prudent (asigurarea de viață pe termen limită) oferă garanția că beneficiarul poliței, desemnat de persoana asigurată, va primi suma asigurată. Asigurarea de viață pe termen limitat nu este o asigurare de capitalizare (de economisire), ci una de protecție împotriva unui risc determinat.

Maraton (asigurarea de viață pe termen nelimitat) oferă protecție împotriva riscului de deces, la orice dată ar surveni acesta, până la vârsta de 95 de ani, cu condiția ca asiguratul să fi achitat primele aferente până la data pensionării sau până la vârsta de 95 de ani. Dacă asiguratul va supraviețui vârstei de 95 de ani, asigurarea de viață pe termen nelimitat se va transforma într-o asigurare mixtă.

Aceste asigurări tradiționale au dominat multă vreme piața, însă, în prezent ele există alături de produsele de asigurare de viață noi, orientate spre investiții (produse de tip Unit Linked) - acestea având caracteristici speciale: creșterea sau scăderea sumei asigurate, creșteri sau scăderi are primei eşalonate, redirecționarea primelor, transferul unităților, efectuarea de retrageri parțiale.

Asigurările de viață Unit Linked reprezintă un concept nou, introdus în premieră pe piața românească de ING Nederlanden. Produsele Unit Linked reprezintă, deopotrivă, o asigurare de viață și un produs de investiții, în cadrul unui contract unic. Unit Linked este un produs nou al industriei asigurărilor pe plan mondial, lansat în a doua jumătate a secolului trecut, beneficiind de un real succes atât în Statele Unite, cât și în Europa.

Specificitatea lui constă în faptul că beneficiile obținute din investiții sunt stabilite în relație cu anumite plasamente investiționale asociate acestor produse sub forma unor fonduri interne. Deosebirea fundamentală între un produs Unit Linked și produsele tradiționale constă în faptul că riscul investiției este suportat de către contractantul asigurării.

Produsul Unit Linked a apărut ca răspuns firesc la dorința de investire a clienților, alături de nevoia de protecție. Acest produs are în structura sa o componentă de protecție și o componentă investițională.

Componenta de protecție este reprezentată de o asigurare de viață pe termen nelimitat, pentru care plata primelor eşalonate se face până la împlinirea vârstei de pensionare. Pe perioada protecției suma asigurată aleasă de client este garantată de asigurător. În caz de deces, oricând pe durata contractului, beneficiarul desemnat va încasa maximul dintre valoarea sumei asigurate corespunzătoare asigurării de viață și valoarea contului sau la momentul respectiv. Nivelul sumei asigurate este stabilit de către client între o limită minimă și una maximă, în funcție de vârsta sa și de prima plătită. Contul contractantului reprezintă echivalentul valoric al uniturilor deținute în fondurile financiare ale asigurătorului.

Componenta investițională constă în cumpărarea de unitați de cont (unituri) în fondurile financiare special constituite. Ele sunt fonduri interne, închise, reprezentând un portofoliu de diverse tipuri de active financiare administrate de asigurător exclusiv în scopul asigurării.

Contractantul asigurării va avea acces la aceste fonduri doar prin intermediul asigurărilor unit linked, iar prima de asigurare plătită va fi destinată achiziționării de unituri în fondurile financiare.

Asigurările Unit Linked în Lei și USD permit accesul la cele mai performante plasamente financiare din România și de pe piețele internaționale. Investițiile Unit Linked în lei se realizează prin două programe:

- **Programul 1 (Bonuri de Tezaur).** Acest program de investiții ING Nederlanden Unit Linked are în componență titluri de valoare cu venit fix (titluri de stat în lei emise de Ministerul Finanțelor Publice prin Banca Națională), depozita bancare în lei pe termen scurt și disponibilități în conturi curente. Obiectivul urmărit în administrarea programului este maximizarea valorii acestuia și obținerea unor creșteri de capital prin asigurarea unui randament crescut al investițiilor.

- **Programul 2 (Mixt).** Programul de investiții mixt are în componență acțiuni tranzacționate la Bursa de Valori București, titluri de stat în lei emise de Ministerul Finanțelor Publice prin Banca Națională, depozite bancare în lei pe termen scurt și disponibilități în conturi curente.

Pe baza produselor de tip Unit Linked, ING Nederlanden oferă două tipuri de planuri de pensii suplimentare: Merit și Mentor. Prin aceste Planuri de pensii se poate opta și pentru protecția oferită de o asigurare de viață, precum și pentru realizarea unor investiții suplimentare la care persoana asigurată poate avea acces oricând. Acestor produse le sunt asociate Programele de investiții în lei și în dolari administrate de experții Grupului ING. Constituirea unui fond de pensii presupune o atență alegere a Programelor de investiții pentru sumele economisite. De aceea, primele eșalonate plătite vor fi investite doar în Programe de investiții cu un grad de risc scăzut. Excepție fac primele suplimentare pe care clientul le adaugă fondului de pensie, în cazul cărora se poate opta și pentru plasamente cu un grad de risc mai ridicat. O dată ce s-a ales modul de alocare a primelor plătite, este important să se urmărească permanent performanțele portofoliului de investiții, în vederea intervenirii prin redirecționări de prime sau transferuri de unituri ori de câte ori este necesar.

Necesitatea cumpărării unei asigurări de viață reiese din nevoia de protecție a oamenilor. Pe lângă toate bunurile deținute, viață și sănătatea unui individ, integritatea lui fizică, capacitatea de muncă sunt bunurile cele mai de preț și pot fi afectate de diferite evenimente nesigure viitoare, ducând la imposibilitatea desfășurării unei activități și deci a obținerii unui venit. Necesitatea încheierii unei asigurări de viață provine dintr-o nevoie absolută a fiecăruia, de a oferi protecția financiară a familiei, a dependenților sau a celor apropiați în cazul decesului, în paralel cu alte avantaje pe care asigurătorii le pot oferi: economisire, pensie, investiții. Încheierea unei asigurări care să acopere riscul de deces este o problemă la care ar trebui să se gândească orice persoană, pentru a nu crea un dezechilibru în situația financiară a urmașilor dependenți.

Populația “vârstei a treia”, în continuă creștere numerică, este o categorie socială vulnerabilă, cu probleme specifice față de celelalte segmente sociale. Asigurarea necesităților populației vârstnice pentru un trai decent, trebuie să acopere o gamă largă de preocupări, nu numai în plan economic, dar și social și psihosocial. De aceea, acest proces de îmbătrânire va duce la un moment dat la imposibilitatea statului de a întreține partea inactivă a populației și astfel devine un lucru esențial încheierea unei asigurări de viață care să ofere atât protecția financiară a urmașilor în caz de deces, cât și asigurarea unui trai liniștit la vârsta pensionării.

BIBLIOGRAFIE:

1. Constantinescu, Dan Anghel (coord.), Management financiar în asigurări, Editura Economică, București, 2005
2. Marinică, Dobrin, Tănăsescu, Paul, Teoria și practica asigurărilor, Ediția a doua revizuită și îmbunătățită, Editura Economică, București, 2003
3. Văcărel, Iulian, Bercea, Florian, Asigurări și reasigurări, Editura Expert, București, 2004
4. Internet: www.lasig.ro.